

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ**  
**Харківський національний університет внутрішніх справ**  
**Кафедра правоохоронної діяльності та поліціїстики**  
**Факультет № 6**

**РОБОЧА ПРОГРАМА**

навчальної дисципліни «**Інформаційне право**» обов'язкових компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**262 Правоохоронна діяльність**

**Харків 2023**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Науково-методичною радою  
Харківського національного  
університету внутрішніх справ  
Протокол від 30 серпня 2023 року № 7

**СХВАЛЕНО**

Вченою радою факультету № 6  
Протокол від 25 серпня 2023 року № 7

**ПОГОДЖЕНО**

Секцією Науково-методичної ради  
ХНУВС з юридичних дисциплін  
Протокол від 29 серпня 2023 року № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики  
Протокол від 18 серпня 2023 року № 8

**Розробники:**

1. Завідувач кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, кандидат юридичних наук, професор Панова Ірина Вікторівна.

**Рецензенти:**

1. Заступник начальника відділення поліції №3 Харківського районного управління поліції №1 ГУНП в Харківській області, доктор, снс Прокопенко О.Ю.
2. Професор кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України Комзюк А.Т.

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4  Загальна кількість годин – 120  Кількість тем – 14	26 Цивільна безпека; 262 Правоохоронна діяльність; Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 3 (на базі повної загальної середньої освіти) Форма навчання – денна. Семестр – 5 Види контролю: <b>екзамен.</b>  Навчальний курс – 3 (на базі повної загальної середньої освіти) Форма навчання – заочна. Семестр – 5 Види контролю: <b>екзамен.</b>
<b>Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:</b>		
<div>денна форма навчання</div> Лекції – __30__; Семінарські заняття – __30__; Практичні заняття – ____; Лабораторні заняття – ____; Самостійна робота – __60__;	<div>заочна форма навчання</div> Лекції – __8__; Семінарські заняття – __8__; Практичні заняття – ____; Лабораторні заняття – ____; Самостійна робота – __104__;	

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Метою** викладання навчальної дисципліни «Інформаційне право» є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь і навичок щодо змісту та системи інформаційного права України, правового регулювання інформаційних правовідносин в сфері масової інформації, державної політики та державного управління в сфері соціального захисту та державної підтримки ЗМІ, загальних засад та правове регулювання доступу до інформації, правового регулювання відносин у сфері телебачення і радіомовлення, державного контролю та ліцензування телерадіомовлення тощо. Крім того саме інформаційна освіта нині може виступати одним із важливих чинників інформаційного розвитку людини. Люди з високим рівнем інформаційної освіченості адекватніше сприймають події, частіше демонструють власну позицію, точку зору при їх оцінюванні, мають ширший

життєвий вибір, більше шансів і можливостей пристосуватися до умов суспільства й успішніше адаптуватися на роботі.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Інформаційне право» є формування у здобувачів вищої освіти комплексного бачення про зміст та систему інформаційного права України, правове регулювання інформаційних правовідносин; орієнтація в правових аспектах формування, розвитку, охорони та захисту інформаційних ресурсів єдиного інформаційного простору України; визначення шляхів удосконалення правових основ інформаційного простору й інформаційних ресурсів України; освоєння законодавчого забезпечення формування та розвитку єдиного інформаційного простору України; засвоєння правових основ організації та координації дій органів державної влади в єдиному інформаційному просторі України; орієнтація у проблемах міжнародного співробітництва в правовому регулюванні та розвитку глобального інформаційного простору тощо.

**Міждисциплінарні зв'язки:** «Теорія держави та права», «Адміністративне право», «Міжнародне інформаційне право», «Міжнародне право», «Право Європейського Союзу».

**Очікувані результати навчання:** сформовані в студентів навички використання отриманих знань у процесі подальшого вивчення спеціальних фахових дисциплін та майбутньої практичної діяльності.

За вимогами освітньої програми здобувач вищої освіти повинен:

**Знати:**

- міжнародно-правові стандарти прав людини в інформаційній сфері;
- чинне законодавство України в інформаційній сфері;
- тенденції нормотворення й державної політики у інформаційній сфері;
- понятійно-категоріальний апарат інформаційного права;
- права й обов'язки суб'єктів інформаційних правовідносин;
- процедури та форми реалізації права на інформацію, режими інформації;
- механізми й процедури захисту прав особи у інформаційно-правовій сфері;
- види й підстави юридичної відповідальності за порушення законодавства про інформацію;
- юридичну практику у сфері захисту прав особи в інформаційній сфері, в т.ч. Європейського суду з прав людини;

**Вміти:**

- орієнтуватися у понятійному апараті та природі інформаційного права, його зв'язку з інститутами інших галузей права;
- самостійно працювати із законодавством України та міжнародними стандартами у інформаційній сфері;
- аналізувати правову природу прав особи в інформаційній сфері; готувати необхідні процесуальні документи для реалізації та захисту прав особи у інформаційній сфері, зокрема інформаційні запити, обґрунтовані відповіді на інформаційні запити;
- застосовувати юридичну практику для правозахисної і правозастосовної діяльності, в т.ч. правові позиції Європейського суду з прав людини, Верховного Суду України;
- удосконалювати знання через подальшу самоосвіту у сфері права про

інформаційну діяльність в майбутній практичній, науковій роботі для розвитку правової основи інформаційного простору й інформаційних ресурсів України.

<b>Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни</b>		
<b>Інтегральна компетентність</b>		Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
<b>Загальні компетентності (ЗК)</b>	ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-4	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
	ЗК-5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-8	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК-10	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК11.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
<b>Спеціальні</b>	СК-1	Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання

компетентності (СК)		основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.
	СК-3	Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.
	СК-4	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.
	СК-5	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
	СК-6	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
	СК-10	Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.
	СК-14	Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних.
	СК-15	Здатність до застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.
	СК18.	Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури.
	СК19.	Здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом.

### 1. Програма навчальної дисципліни

**ТЕМА № 1. «Поняття інформаційного права. Механізм інформаційно-правового регулювання. Джерела інформаційного права».**

*Тема має дати вихідне уявлення щодо предмету і мети дисципліни*

*«Інформаційне право», механізму інформаційно-правового регулювання, відповідно до місця в системі права України, сформувавши мотивацію її вивчення.*

Поняття та історія розвитку інформаційного права. Інформаційні права і свободи. Суспільні відносини, які регулюються інформаційним правом. Методи інформаційного права. Принципи інформаційного права. Суб'єкти інформаційного права: загальна характеристика.

Система інформаційного права та його місце в системі права України.

Джерела інформаційного права: загальна характеристика. Перспективи розвитку інформаційних правовідносин.

Інформаційне право як наука та навчальна дисципліна. Інформаційне право як система норм, які регулюють суспільні відносини в інформаційній сфері. Загальна характеристика інформаційно-правових норм.

Види джерел інформаційного права. Структура інформаційного законодавства: інформаційно-правові норми міжнародних актів, інформаційно-правові норми Конституції України, нормативні акти галузі інформаційного законодавства, інформаційно-правові норми у складі інших галузей права (загальна характеристика).

Інформаційно-правові норми, закріплені в Конституції України. Види актів галузі інформаційного законодавства: акти, які формують систему інформаційного законодавства, та акти, які регулюють окремі напрями згідно із загальними принципами інформаційного права. Законодавство щодо здійснення права на пошук, отримання та споживання інформації. Законодавство про формування інформаційних ресурсів, підготовку інформаційних продуктів, надання інформаційних послуг. Законодавство про створення та застосування інформаційних систем та інших інформаційних технологій. Законодавство про інформаційну безпеку. Законодавство про інтелектуальну власність. Законодавство про авторські та суміжні права. Законодавство про засоби масової інформації. Законодавство про бібліотечну справу, архівні фонди та архіви. Законодавство про державну, комерційну таємницю та персональні дані.

Окремі норми інформаційного права у складі нормативно-правових актів інших галузей.

## **ТЕМА № 2 «Поняття та особливості інформаційних правовідносин. Структура інформаційних правовідносин».**

*Тема має за мету дати уявлення щодо поняття, особливостей та структури інформаційно-правових відносин. Особлива увага приділяється правам й обов'язкам учасників інформаційно-правових відносин.*

Фактичний зміст інформаційно-правових відносин. Пошук інформації, надання інформації, використання і збереження інформації, виготовлення поширення і захист інформації.

Права й обов'язки суб'єктів інформаційно-правових відносин. Комплекс прав і обов'язків учасників інформаційно-правових відносин, окремі категорії, пільги, обумовлені специфікою даних відносин. Відмінність інформаційно-правових відносин від майнових і інших цивільно-правових відносин. «Право власності» і «право на інформацію», «інформація» як «майно», як вид «власності», як товар.

Поняття «суб'єкт інформаційно-правових правовідносин». Види суб'єктів інформаційних правовідносин. Класифікація суб'єктів інформаційно-правових відносин. Засоби масової інформації, преса, радіо, телебачення, електронні засоби масової інформації як суб'єкти інформаційно-правових відносин.

Правосуб'єктність учасників інформаційно-правових відносин. Особливості виникнення, зміни і припинення правоздатності, дієздатності і деліктоздатності учасників інформаційно-правових відносин у залежності від порядку їх реєстрації, ліцензування, одержання документів, що засвідчують спеціальні повноваження.

Суб'єкти інформаційних відносин публічно-правового характеру. Держава як суб'єкт інформаційних відносин. Інформаційне забезпечення фізичних та юридичних осіб органами державної влади та місцевого самоврядування. Інформаційні служби органів державної влади та місцевого самоврядування.

Інформаційний суверенітет держави. Гарантії інформаційного суверенітету України.

Суб'єкти інформаційних відносин приватноправового характеру: фізичні та юридичні особи, засоби масової інформації, органи державної влади та місцевого самоврядування та ін.

Право на пошук, отримання, поширення інформації та інші права, закріплені за фізичними особами за українським законодавством. Межі інформаційних прав людини в Україні.

### **ТЕМА № 3 «Інформація як об'єкт інформаційних правовідносин».**

*Мета цієї теми у тому, щоб на основі вивчення наукових концепцій про поняття інформації визначити роль інформації в сучасному світі, поняття інформації в актах чинного законодавства, класифікацію інформації за ступенями систематизації, рівнями доступу, видами носіїв, сферами застосування.*

Об'єкт інформаційно-правових відносин. Поняття «інформація» особливості його структури з погляду семантики, етимології, математичних підходів зв'язок його з поняттям «можливість». Наукові концепції про поняття «інформація». Роль інформації в сучасному світі. Інформаційні революції людства. Виникнення й розвиток інформаційного суспільства.

Визначення поняття інформації. Інформація в актах чинного законодавства. Класифікація інформації за ступенями систематизації, рівнями доступу, видами носіїв, сферами застосування та ін. Юридичні особливості інформації. Інформація як вид власності. Підстави виникнення права власності на інформацію. Співвідношення «права на інформацію» з іншими правами і свободами людини і громадянина. Історико-правові передумови закріплення права на інформацію в законодавстві України і законодавстві інших країн, а також у міжнародних пактах, конвенціях і деклараціях.

Модель інформаційної сфери: сфера пошуку, отримання та споживання інформації; сфера формування та поширення інформації; сфера формування інформаційних ресурсів, підготовки інформаційної продукції, надання інформаційних послуг; сфера створення та застосування інформаційних систем та інформаційних технологій; сфера створення та застосування механізмів інформаційної безпеки.

Правове регулювання інформаційної сфери в Україні: загальна характеристика. Інформація і культура інформації. Інформаційно-правова культура. Характеристика умов формування культури інформації. Соціальна і правова значимість і актуальність інформаційно-правової культури в сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства.

### **ТЕМА № 4 «Загальні засади та правове регулювання доступу громадян до інформації. Способи доступу громадян до інформації».**



*Мета теми полягає в ознайомленні з поняттям доступу громадян до інформації, визначенні міжнародно-правових гарантій реалізації права на доступ до інформації. Ознайомити з національним законодавством, що гарантує право громадян на доступ до інформації.*

Поняття доступу громадян до інформації. Міжнародно-правові гарантії реалізації права на доступ до інформації. Національне законодавство, що гарантує право громадян на доступ до інформації. Принципи забезпечення доступу до інформації. Доступ до публічної інформації. Гарантії забезпечення права на доступ до публічної інформації. Принципи забезпечення доступу до публічної інформації. Доступ до інформації про особу.

Механізм реалізації громадянами права на доступ до інформації. Запит на інформацію. Оформлення запитів на інформацію. Плата за надання інформації. Відмова та відстрочка в задоволенні запиту на інформацію. Відповідальні особи з питань запитів на інформацію. Контроль за забезпеченням доступу до інформації. Відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

### **ТЕМА № 5 «Державна політика та державне управління в інформаційній сфері».**

*Мета теми полягає в ознайомленні з поняттям державного управління у сфері інформаційної діяльності, напрями державної інформаційної політики України, міжнародною співпрацею в інформаційній сфері.*

Поняття, сутність, принципи державної інформаційної політики. Поняття державного управління у сфері інформаційної діяльності. Суть, цілі та об'єкти державного управління у сфері інформаційної діяльності. Органи державного управління у сфері інформаційної діяльності. Повноваження органів державного управління у сфері інформаційної діяльності. Інформатизація органів виконавчої влади. Реалізація Національної програми інформатизації.

Загальні напрями державної інформаційної політики України. Державна політика в таких сферах, як правове регулювання діяльності засобів масової інформації, створення інформаційних систем та інформаційних технологій, інформаційної безпеки, бібліотечної справи. Реалізація державної політики України в інформаційній сфері. Організаційно-правові аспекти здійснення державного управління в інформаційній сфері. Вдосконалення організаційно-правових засад застосування методів державного управління в інформаційній сфері. Міжнародна співпраця в інформаційній сфері.

### **ТЕМА № 6 «Інформаційна безпека».**

*Мета теми полягає в ознайомленні з поняттям інформаційної безпеки як складової національної безпеки, діяльності суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки держави, суспільства, особи.*

Поняття та види інформаційної безпеки як складової національної безпеки. Правове регулювання забезпечення інформаційної безпеки держави, суспільства, особи. Органи забезпечення інформаційної безпеки. Законодавчі вимоги і регулювання інформаційної безпеки. Напрямки забезпечення інформаційної безпеки держави, суспільства, особи. Загрози інформаційній безпеці держави, суспільства, особи. Діяльність суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки держави, суспільства, особи. Гарантії забезпечення інформаційної безпеки держави, суспільства, особи.

### **ТЕМА № 7 «Інформаційні аспекти інтелектуальної власності».**

*Мета теми полягає в ознайомленні з поняттям авторських та суміжних прав, Міжнародними конвенціями про захист авторських прав, діяльністю Всесвітньої організація інтелектуальної власності, проблемами захисту авторського права в Україні та за кордоном.*

Закон України «Про авторські та суміжні права». Авторське право. Оригінальність твору; зміст і форма. Майнові (матеріальні) і немайнові (нематеріальні, моральні) права авторів. Зміст авторського договору: способи використання твору; термін і територія, на яку передаються права; розмір або порядок визначення розміру авторської винагороди; порядок і терміни виплати винагороди. Специфіка суб'єктів авторського права на аудіовізуальний твір (режисер-постановник, сценарист, композитор). Суміжні права. Службові твори: права працедавця на їх використання. Реєстрація, термін охорони авторського права. Використання прав. Авторські суспільства. Контрафактні екземпляри. Переслідування «піратства» і плагіату.

Твори, що не охороняються авторським правом. Допустимість вільного використання творів без згоди автора і без виплати авторської винагороди: у особистих цілях, в інформаційних, критичних, полемічних, в учбових, наукових і інших цілях. Авторське право на інтерв'ю. Авторське право на новинне повідомлення. Міжнародні конвенції про захист авторських прав. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОИС). Характерні випадки вирішення суперечок про авторське право в Україні та за кордоном.

### **ТЕМА № 8 «Правове регулювання телекомунікацій та відносин в сфері віртуальної мережі Інтернет».**

*Мета теми полягає в ознайомленні з діяльністю у сфері телекомунікацій, органами державного регулювання у сфері телекомунікацій, захист інформації про споживача, економічними, правовими, технічними умовами для забезпечення широкого доступу громадян, навчальних закладів, наукових та інших установ і організацій усіх форм власності, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, суб'єктів підприємницької діяльності до мережі Інтернет.*

Телекомунікації як складова частина галузі зв'язку України. Законодавство про телекомунікації. Принципи діяльності у сфері телекомунікацій. Мова у сфері телекомунікацій. Охорона таємниці телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, безпека телекомунікацій. Органи управління у сфері телекомунікацій. Компетенція Кабінету Міністрів України у сфері телекомунікацій. Повноваження центрального органу виконавчої влади в галузі зв'язку. Орган державного регулювання у сфері телекомунікацій. Повноваження національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Нагляд за ринком телекомунікацій. Права споживачів телекомунікаційних послуг. Обов'язки споживачів телекомунікаційних послуг. Захист інформації про споживача. Відповідальність споживачів телекомунікаційних послуг. Права і обов'язки операторів і провайдерів телекомунікацій. Регулювання доступу до ринку телекомунікацій.

Характеристика системи Інтернет в Україні. Економічні, правові, технічні умови для забезпечення широкого доступу громадян, навчальних закладів, наукових

та інших установ і організацій усіх форм власності, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, суб'єктів підприємницької діяльності до мережі Інтернет. Реалізація подання у мережі Інтернет об'єктивної політичної, економічної, правової, екологічної, науково-технічної, культурної та іншої інформації про Україну, зокрема тієї, що формується в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, навчальних закладах, наукових установах та організаціях, архівах, а також бібліотеках, музеях, інших закладах культури, розширення можливостей для доступу в установленому порядку до інших національних інформаційних ресурсів, постійне вдосконалення способів подання такої інформації. Забезпечення конституційних прав людини і громадянина на вільне збирання, зберігання, використання та поширення інформації, свободу думки і слова, вільне вираження своїх поглядів і переконань. Забезпечення державної підтримки розвитку інфраструктури надання інформаційних послуг через мережу Інтернет; створення умов для розвитку підприємницької діяльності та конкуренції у галузі використання каналів електронного зв'язку, створення можливостей для задоволення на пільгових умовах потреб у зазначених послугах навчальних закладів, наукових установ та організацій, громадських організацій, а також бібліотек, музеїв, інших закладів культури, закладів охорони здоров'я, включаючи розташованих у сільській місцевості.

Розвиток та впровадження сучасних комп'ютерних інформаційних технологій у системі державного управління, фінансовій сфері, підприємницькій діяльності, освіті, наданні медичної та правової допомоги та інших сферах.

### **ТЕМА № 9 «Правове регулювання відносин в сфері телебачення, радіомовлення, кінематографії».**

*Мета теми полягає в ознайомленні з загальною характеристикою системи телебачення та радіомовлення в Україні, визначити порядок заснування телерадіоорганізацій та вимоги до їх установчих і статутних документів, окреслити діяльність Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, охарактеризувати організаційні засади кінематографії, створення і розповсюдження фільмів.*

Характеристика системи телебачення та радіомовлення в Україні. Гарантії свободи діяльності телерадіоорганізацій. Неприпустимість зловживання свободою діяльності Телерадіоорганізацій. Державне управління та регулювання у сфері телерадіомовлення. Захист економічної конкуренції у сфері телерадіомовлення. Захист інтересів держави та національного телерадіовиробництва. Вживання мов в інформаційній діяльності телерадіоорганізацій.

Заснування телерадіоорганізацій та вимоги до їх установчих і статутних документів. Державні телерадіоорганізації Національна телекомпанія України та Національна радіокомпанія України. Телерадіоорганізація Суспільного телерадіомовлення. Комунальні телерадіоорганізації. Приватні телерадіоорганізації. Громадські телерадіоорганізації. Фінансування телерадіоорганізацій.

Створення і розвиток каналів мовлення, мереж мовлення та телемереж. Ліцензування мовлення. Конкурс на отримання ліцензії на мовлення. Конкурсна гарантія. Програмна концепція мовлення телерадіоорганізації. Видача ліцензії на мовлення. Строк дії ліцензії на мовлення. Анулювання ліцензії на мовлення. Державна реєстрація та ведення Державного реєстру телерадіоорганізацій України.

Мовлення в багатоканальних телемережах. Ліцензування провайдерів

програмної послуги. Ретрансляція телерадіопрограм та передач. Дозвіл на право використання програм чи передач інших телерадіоорганізацій. Облік аудіовізуальних творів та порядок зберігання їх копій (записів). Розповсюдження офіційних повідомлень та іншої обов'язкової інформації.

Права телерадіоорганізацій. Обов'язки телерадіоорганізації. Обов'язки творчих працівників телерадіоорганізацій. Захист прав телеглядачів, радіослухачів. Захист суспільної моралі та забезпечення прав неповнолітніх і юнацтва. Міжнародне співробітництво телерадіоорганізацій. Діяльність представників зарубіжних телерадіоорганізацій на території України. Контроль та нагляд за дотриманням законодавства телерадіоорганізаціями і провайдерами програмної послуги. Відповідальність за порушення законодавства про телебачення і радіомовлення.

Діяльність Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Діяльність Державного комітету телебачення і радіомовлення України.

Організаційні засади кінематографії, створення і розповсюдження фільмів. Отримання дозволу на проведення зйомок. Державна підтримка кінематографії. Вітчизняне законодавство: Конституція України, Господарський кодекс України, закони України "Про кінематографію", "Про авторське право та суміжні права" та затверджені на їх підставі підзаконні акти, серед яких найважливішими є: постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.98 № 1315 "Про затвердження Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів"; постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.97 № 563 "Про структурну перебудову в галузі кінематографії"; постанова Кабінету Міністрів України від 14.09.98 № 1436 "Про затвердження Положення про національний екранний час та його використання суб'єктами кінематографії та телебачення".

#### **ТЕМА № 10 «Правове регулювання відносин у сфері захисту персональних даних».**

*Мета теми полягає в ознайомленні з особливостями відносин, пов'язаних із захистом персональних даних під час їх обробки, законодавством про захист персональних даних.*

Особливості відносин, пов'язаних із захистом персональних даних під час їх обробки. Персональні дані. Обробка персональних даних. База персональних даних. Володілець бази персональних даних. Розпорядник бази персональних даних. Державний реєстр баз персональних даних.

Законодавство про захист персональних даних. Суб'єкти відносин, пов'язаних із персональними даними. Об'єкти захисту. Загальні вимоги до обробки персональних даних. Особливі вимоги до обробки персональних даних. Права суб'єкта персональних даних. Реєстрація баз персональних даних. Використання персональних даних. Підстави виникнення права на використання персональних даних. Збирання персональних даних. Накопичення та зберігання персональних даних. Поширення персональних даних. Знищення персональних даних. Порядок доступу до персональних даних. Відстрочення або відмова у доступі до персональних даних. Оскарження рішення про відстрочення або відмову в доступі до персональних даних. Зміни і доповнення до персональних даних. Повідомлення про дії з персональними даними. Контроль за дотриманням законодавства про захист персональних даних.

#### **ТЕМА № 11 «Правове регулювання відносин в сфері діяльності засобів масової інформації, реклами та видавничої справи в Україні».**

*Мета теми полягає в ознайомленні правовими засадами діяльності друкарських ЗМІ і книговидавання, процедурою реєстрації друкованих засобів масової інформації в Україні, особливостями сфери правового регулювання ЗМІ, поняттям та видами реклами.*

Правове регулювання в сфері преси і книговидавання. Преса, друкарські засоби масової інформації, видавнича діяльність. Правове регулювання діяльності друкарських ЗМІ і книговидавання відповідно до Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (1992 р.), а також Закону України «Про видавничу діяльність» (1997 р.). Порядок і правила створення, і реєстрації установ преси і видавничої діяльності, види суб'єктів інформаційно-правових відносин у сфері преси і книговидавання. Процедура реєстрації друкованих засобів масової інформації в Україні. Правові основи редакційно-видавничої та іншої інформаційної діяльності преси в Україні. Державна підтримка засобів масової інформації та соціальний захист журналістів. Правовий статус журналіста, специфічні особливості його діяльності.

Особливі сфери правового регулювання в ЗМІ. Вимоги до порядку освітлення в ЗМІ діяльності державних органів. Соціальний захист і державна підтримка ЗМІ. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади й органів місцевого самоврядування засобами масової інформації». Порядок акредитації ЗМІ в органах державної влади і місцевого самоврядування. Підстави відмови і скасування акредитації. Законодавство України про державну підтримку ЗМІ і соціальний захист журналістів.

Організація і здійснення видавничої справи. Суб'єкти видавничої справи. Книжкова палата України. Державна реєстрація суб'єктів видавничої справи. Державна підтримка книговидавання.

Поняття, види та принципи реклами. Використання об'єктів авторського права і (або) суміжних прав у рекламі. Спонсорство. Мова реклами. Загальні вимоги до реклами. Ідентифікація реклами. Недобросовісна реклама. Порівняльна реклама. Соціальна реклама. Реклама на телебаченні і радіо. Реклама у друкованих засобах масової інформації. Реклама послуг, що надаються з використанням електрозв'язку. Зовнішня реклама. Внутрішня реклама. Реклама на транспорті. Реклама і діти.

Реклама лікарських засобів, медичної техніки, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації. Реклама алкогольних напоїв та тютюнових виробів, знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються алкогольні напої та тютюнові вироби. Реклама зброї. Реклама послуг, пов'язаних із залученням коштів населення. Реклама цінних паперів. Реклама об'єктів будівництва

Контроль за додержанням законодавства про рекламу. Відповідальність за порушення законодавства про рекламу. Права об'єднань громадян, об'єднань підприємств у галузі реклами

**ТЕМА № 12 «Правове регулювання відносин у сфері бібліотечної справи, архівів та державної статистики».**

*Мета теми полягає в ознайомленні з особливостями відносин, пов'язаних із забезпеченням бібліотечної діяльності, архівним збереженням інформації, видами архівів та їх правовим статусом, порядком доступу до статистичної інформації громадян України.*

“Немасові” інформаційні структури. Законодавство про архіви й архівну справу. Архівне право. Поняття «збереження інформації». Види правового регулювання збереження інформації. Архівне збереження інформації. Види архівів та

їх правовий статус відповідно до законодавства України про архівну діяльність. Порядок використання і доступу до архівної інформації.

Правове забезпечення бібліотечної діяльності. Бібліотечне право. Бібліотечна діяльність і потреба її правового забезпечення. Особливості користування, доступу, поповнення інформаційних носіїв бібліотек і інших видів відносин, передбачених Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну діяльність». Нові види бібліотечних послуг і бібліотек.

Державна статистика. Державна статистична інформація і правове забезпечення її збору опрацювання, обнародування. Доступ до статистичної інформації громадян України і вимогам до процесу збору й обнародування статистичної інформації відповідно до положень чинного законодавства.

### **ТЕМА № 13 «Правове регулювання відносин в сфері створення, розповсюдження та використання інформації обмеженої у доступі».**

*Мета теми полягає в ознайомленні з інформацією в нормативно-правових актах, умовами та порядком віднесення публічної інформації до службової інформації, основними правилами захисту конфіденційної комп'ютерної інформації, проблемам доступу до публічної інформації*

Поняття і види інформації обмеженого доступу. Таємна інформація. Секретна інформація. Інформаційно-правовий режим відносин з інформацією обмеженого доступу. Захист конфіденційної, секретної інформації й основні законодавчі форми її прояву. Межі і перспективи правового регулювання з приводу інформації з обмеженим доступом.

Державна таємниця. Правове забезпечення державної таємниці. Поняття «секретна інформація», «цілком секретна інформація», «інформація особою важливості». Державні експерти з питань державних таємниць і їхній правовий статус. Межі часу й обсягів засекречування інформації обумовлені чинним законодавством України.

Комерційна таємниця. Правове регулювання в сфері комерційної таємниці. Проблеми правового забезпечення комерційної таємниці. Міри державного впливу у випадку протиправного розголошення комерційної таємниці. Перспективи розвитку законодавства по захисту інформації.

### **ТЕМА № 14 «Правове регулювання відносин в сфері технічної інформації та інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»**

*Мета теми полягає в ознайомленні з технічною інформацією, правовим регулюванням відносин щодо технічних прийомів захисту, збереження й опрацювання інформації, основними правилами захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах*

Технічна інформація. Необхідність законодавчого регулювання в сфері технічної інформації. Законодавство про захист технічної інформації. Правове регулювання відносин щодо технічних прийомів захисту, збереження й опрацювання інформації. Перспективні напрямки в сфері правового регулювання відносин із приводу технічної інформації.

Законодавство про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних

системах системах. Поняття правопорушень у сфері комп'ютерних інформаційних правовідносин.

Комп'ютерне право. Автоматизовані інформаційні системи. Правове регулювання інформаційних відносин в інформаційно-телекомунікаційних системах. Комп'ютерне право і шляхи його становлення в Україні. Проблеми боротьби з комп'ютерними правопорушеннями. Комп'ютерна злочинність і законодавчі прийоми її попередження.

**4. Структура навчальної дисципліни**  
**4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами**  
**(денна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 5 на базі повної загальної середньої освіти (3 курс)							
Тема № 1. Поняття інформаційного права. Механізм інформаційно-правового регулювання. Джерела інформаційного права	6	2	2			2	Е К З А М Е Н
Тема № 2. Поняття та особливості інформаційних правовідносин. Структура інформаційних правовідносин.	8	4	2			2	
Тема № 3. Інформація як об’єкт інформаційних правовідносин.	10	4	2			3	
Тема № 4. Загальні засади та правове регулювання доступу громадян до інформації. Способи доступу громадян до інформації	11	2	4			5	
Тема № 5. Державна політика та державне управління в інформаційній сфері	9	2	2			5	
Тема № 6. Інформаційна безпека	9	2	2			5	
Тема № 7. Інформаційні аспекти інтелектуальної власності	9	2	2			5	
Тема № 8. Правове регулювання телекомунікацій та відносин в сфері віртуальної мережі Інтернет	9	2	2			5	
Тема № 9. Правове регулювання відносин в сфері телебачення, радіомовлення, кінематографії	9	2	2			5	
Тема № 10. Правове регулювання відносин в сфері захисту персональних даних	9	2	2			5	
Тема № 11. Правове регулювання відносин в сфері діяльності засобів масової інформації, реклами та видавничої справи в Україні	9	2	2			5	
Тема № 12. Правове регулювання відносин в сфері бібліотечної справи, архівів та державної статистики.	9	2	2			5	
Тема № 13. Правове регулювання відносин в сфері створення, розповсюдження та використання інформації обмеженої у доступі.	8	2	2			4	



<b>Тема № 14</b> Правове регулювання відносин в сфері технічної інформації та інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах	<b>8</b>	<b>2</b>	<b>2</b>			<b>4</b>	
<b>Всього за 5 семестр</b>	<b>120</b>	<b>30</b>	<b>30</b>			<b>60</b>	

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами  
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю	
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		Самостійна робота
Семестр № 5							
Тема № 1. Поняття інформаційного права. Механізм інформаційно-правового регулювання. Джерела інформаційного права	10	2				8	Е К З А М Е Н
Тема № 2.Поняття та особливості інформаційних правовідносин. Структура інформаційних правовідносин.	8					8	
Тема № 3. Інформація як об’єкт інформаційних правовідносин.	12	2	2			8	
Тема № 4. Загальні засади та правове регулювання доступу громадян до інформації. Способи доступу громадян до інформації	12	2	2			8	
Тема № 5. Державна політика та державне управління в інформаційній сфері	10	2				8	
Тема № 6. Інформаційна безпека	8					8	
Тема № 7. Інформаційні аспекти інтелектуальної власності	6					6	
Тема № 8. Правове регулювання телекомунікацій та відносин в сфері віртуальної мережі Інтернет	10		2			8	
Тема № 9. Правове регулювання відносин в сфері телебачення, радіомовлення, кінематографії	4					4	
Тема № 10. Правове регулювання відносин в сфері захисту персональних даних	8		2			6	

<b>Тема № 11.</b> Правове регулювання відносин в сфері діяльності засобів масової інформації, реклами та видавничої справи в Україні	<b>4</b>					<b>4</b>	
<b>Тема № 12</b> Правове регулювання відносин в сфері бібліотечної справи, архівів та державної статистики.	<b>4</b>					<b>4</b>	
<b>Тема № 13</b> Правове регулювання відносин в сфері створення, розповсюдження та використання інформації обмеженої у доступі.	<b>4</b>					<b>4</b>	
<b>Тема № 14</b> Правове регулювання відносин в сфері технічної інформації та інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах	<b>4</b>					<b>4</b>	
<b>Всього за 5 семестр</b>	<b>120</b>	<b>8</b>	<b>8</b>			<b>104</b>	

#### 4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

<b>Перелік питань до тем навчальної дисципліни</b>	<b>Література:</b>
<b>Тема № 1.</b> Поняття інформаційного права. Механізм інформаційно-правового регулювання. Джерела інформаційного права Навчальні питання: <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Соціальне призначення інформаційного права.</li> <li>2. Предмет інформаційного права</li> <li>3. Методи правового регулювання інформаційного права</li> <li>4. Система інформаційного права</li> <li>5. Поняття і види джерел інформаційного права.</li> </ol>	Нормативно-правові акти: 1-14. Основна література: 1-8 Додаткова література :1-5 Інформаційні ресурси: 1-10.
<b>Тема № 2.</b> Поняття та особливості інформаційних правовідносин. Структура інформаційних правовідносин. Навчальні питання: <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Інформаційно-правові норми та відносини.</li> <li>2. Права і обов'язки учасників інформаційно-правових відносин.</li> <li>3. Об'єкт інформаційно-правових правовідносин.</li> <li>4. Суб'єкт інформаційно-правових правовідносин.</li> <li>5. Види суб'єктів інформаційних відносин публічно-правового характеру, державу як суб'єкт інформаційних відносин, інформаційне забезпечення фізичних та юридичних осіб органами державної влади та місцевого самоврядування, інформаційні служби органів державної влади та місцевого самоврядування.</li> </ol>	Нормативно-правові акти: 1-14. Основна література: 1-8 Додаткова література :1-5 Інформаційні ресурси: 1-10.
<b>Тема № 3.</b> Інформація як об'єкт інформаційних правовідносин. Навчальні питання:	Нормативно-правові акти: 1-14. Основна

<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Інформація в актах чинного законодавства, види інформації за ступенями систематизації, рівнями доступу, видами носіїв, сферами застосування та ін</li> <li>2. Історико-правові передумови закріплення права на інформацію в законодавстві України і законодавстві інших країн, а також у міжнародних пактах, конвенціях і деклараціях</li> <li>3. Культура інформації.</li> <li>4. Правове регулювання інформаційної сфери в Україні.</li> </ol>	<p>література: 1-8 Додаткова література :1-5 Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>Тема № 4.</b> Загальні засади та правове регулювання доступу громадян до інформації. Способи доступу громадян до інформації</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Доступ громадян до інформації.</li> <li>2. Міжнародно-правові гарантії реалізації права на доступ до інформації, національне законодавство, що гарантує право громадян на доступ до інформації.</li> <li>3. Механізм реалізації громадянами права на доступ до інформації.</li> <li>4. Відповідальних осіб з питань запитів на інформацію.</li> </ol>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14. Основна література: 1-8 Додаткова література :1-5 Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>Тема № 5.</b> Державна політика та державне управління в інформаційній сфері</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Сутність, принципи державної інформаційної політики.</li> <li>2. Повноваження органів державного управління у сфері інформаційної діяльності.</li> <li>3. Державна політика в таких сферах, як правове регулювання діяльності засобів масової інформації, створення інформаційних систем та інформаційних технологій, інформаційної безпеки, бібліотечної справи</li> <li>4. Міжнародна співпраця в інформаційній сфері</li> </ol>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14. Основна література: 1-8 Додаткова література :1-5 Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>Тема № 6.</b> Інформаційна безпека</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття та види інформаційної безпеки як складової національної безпеки.</li> <li>2. Правове регулювання забезпечення інформаційної безпеки держави, суспільства, особи.</li> <li>3. Загрози інформаційній безпеці держави, суспільства, особи. Сформулювати гарантії забезпечення інформаційної безпеки держави, суспільства, особи.</li> </ol>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14. Основна література: 1-8 Додаткова література :1-5 Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>Тема № 7.</b> Інформаційні аспекти інтелектуальної власності</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Майнові (матеріальні) і немайнові (нематеріальні, моральні) права авторів.</li> <li>2. Зміст авторського договору.</li> </ol>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14. Основна література: 1-8 Додаткова</p>

<p>3. Суміжні права, службові твори: права працедавця на їх використання.</p> <p>4. Твори, що не охороняються авторським правом.</p> <p>5. Приклади вирішення суперечок про авторське право в Україні та за кордоном.</p>	<p>література :1-5 Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>Тема № 8.</b> Правове регулювання телекомунікацій та відносин в сфері віртуальної мережі Інтернет</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Телекомунікації як складова частина галузі зв'язку України.</li> <li>2. Органи управління у сфері телекомунікацій.</li> <li>3. Права та обов'язки споживачів телекомунікаційних послуг.</li> <li>4. Права і обов'язки операторів і провайдерів телекомунікацій.</li> <li>5. Забезпечення державної підтримки розвитку інфраструктури надання інформаційних послуг через мережу Інтернет; створення умов для розвитку підприємницької діяльності та конкуренції у галузі використання каналів електронного зв'язку, створення можливостей для задоволення на пільгових умовах потреб у зазначених послугах навчальних закладів, наукових установ та організацій, громадських організацій, а також бібліотек, музеїв, інших закладів культури, закладів охорони здоров'я, включаючи розташованих у сільській місцевості.</li> <li>6. Впровадження сучасних комп'ютерних інформаційних технологій у системі державного управління, фінансовій сфері, підприємницькій діяльності, освіті, наданні медичної та правової допомоги та інших сферах.</li> </ol>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14. Основна література: 1-8 Додаткова література :1-5 Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>Тема № 9.</b> Правове регулювання відносин в сфері телебачення, радіомовлення, кінематографії</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Система телебачення та радіомовлення в Україні.</li> <li>2. Гарантії свободи діяльності телерадіоорганізацій.</li> <li>3. Порядок заснування телерадіоорганізацій та вимоги до їх установчих і статутних документів.</li> <li>4. Порядок створення і розвиток каналів мовлення, мереж мовлення та телемереж. Ліцензування мовлення. Державна реєстрація та ведення Державного реєстру телерадіоорганізацій України.</li> <li>5. Захист суспільної моралі та забезпечення прав неповнолітніх і юнацтва.</li> <li>6. Діяльність Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.</li> <li>7. Організаційні засади кінематографії, створення і розповсюдження фільмів</li> </ol>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14. Основна література: 1-8 Додаткова література :1-5 Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>Тема № 10.</b> Правове регулювання відносин в сфері захисту</p>	<p>Нормативно-</p>

<p>персональних даних</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Особливості відносин, пов'язаних із захистом персональних даних під час їх обробки.</li> <li>2. Загальні та особливі вимоги до обробки персональних даних.</li> <li>3. Порядок доступу до персональних даних.</li> </ol> <p>Контроль за додержанням законодавства про захист персональних даних</p>	<p>правові акти: 1-14.</p> <p>Основна література: 1-8</p> <p>Додаткова література :1-5</p> <p>Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>Тема № 11.</b> Правове регулювання відносин в сфері діяльності засобів масової інформації, реклами та видавничої справи в Україні</p> <p>Правове регулювання відносин в сфері реклами</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття преси, друкарських засобів масової інформації, видавничої діяльності.</li> <li>2. Порядок і правила створення, і реєстрації установ преси і видавничої діяльності, види суб'єктів інформаційно-правових відносин у сфері преси і книговидавництва.</li> <li>3. Правовий статус журналіста, специфічні особливості його діяльності.</li> <li>4. Вимоги до порядку освітлення в ЗМІ діяльності державних органів</li> <li>5. Видавнича справа.</li> <li>6. Поняття, види та принципи реклами,</li> </ol>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14.</p> <p>Основна література: 1-8</p> <p>Додаткова література :1-5</p> <p>Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>Тема № 12</b> Правове регулювання відносин в сфері бібліотечної справи, архівів та державної статистики.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Законодавство про архіви й архівну справу.</li> <li>2. Види архівів та їх правовий статус відповідно до законодавства України про архівну діяльність.</li> <li>3. Особливості користування, доступу, поповнення інформаційних носіїв бібліотек і інших видів відносин, передбачених Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну діяльність».</li> <li>4. Державна статистична інформація і правове забезпечення її збору опрацювання, оприлюднення.</li> </ol>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14.</p> <p>Основна література: 1-8</p> <p>Додаткова література :1-5</p> <p>Інформаційні ресурси: 1-10.</p>
<p><b>ТЕМА № 13 «Правове регулювання відносин в сфері створення, розповсюдження та використання інформації обмеженої у доступі».</b></p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття і види інформації обмеженого доступу. Таємна інформація. Секретна інформація.</li> <li>2. Інформаційно-правовий режим відносин з інформацією обмеженого доступу. Захист конфіденційної, секретної інформації й основні законодавчі форми її прояву.</li> <li>3. Межі і</li> </ol>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14.</p> <p>Основна література: 1-8</p> <p>Додаткова література :1-5</p> <p>Інформаційні ресурси: 1-10.</p>

<p>перспективи правового регулювання з приводу інформації з обмеженим доступом.</p> <p>4. Державна таємниця. Правове забезпечення державної таємниці. Поняття «секретна інформація», «цілком секретна інформація», «інформація особою важливості». Державні експерти з питань державних таємниць і їхній правовий статус.</p> <p>5. Межі часу й обсягів засекречування інформації обумовлені чинним законодавством України.</p> <p>6. Комерційна таємниця. Правове регулювання в сфері комерційної таємниці. Проблеми правового забезпечення комерційної таємниці. Міри державного впливу у випадку протиправного розголошення комерційної таємниці. Перспективи розвитку законодавства по захисту інформації.</p>	
<p><b>ТЕМА № 14 «Правове регулювання відносин в сфері технічної інформації та інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»</b></p> <p>1. Технічна інформація. Необхідність законодавчого регулювання в сфері технічної інформації. Законодавство про захист технічної інформації.</p> <p>2. Правове регулювання відносин щодо технічних прийомів захисту, збереження й опрацювання інформації. Перспективні напрямки в сфері правового регулювання відносин із приводу технічної інформації.</p> <p>3. Законодавство про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах. Поняття правопорушень у сфері комп'ютерних інформаційних правовідносин.</p> <p>4. Комп'ютерне право. Автоматизовані інформаційні системи. Правове регулювання інформаційних відносин в інформаційно-телекомунікаційних системах. Комп'ютерне право і шляхи його становлення в Україні. Проблеми боротьби з комп'ютерними правопорушеннями. Комп'ютерна злочинність і законодавчі прийоми її попередження.</p>	<p>Нормативно-правові акти: 1-14.</p> <p>Основна література: 1-8</p> <p>Додаткова література :1-5</p> <p>Інформаційні ресурси: 1-10.</p>

## 5. Індивідуальні завдання

### 5.1.1. Теми рефератів

1. Принципи забезпечення доступу до інформації. Принципи забезпечення доступу до публічної інформації.
2. Доступ до публічної інформації.
3. Гарантії забезпечення права на доступ до публічної інформації.
4. Доступ до інформації про особу.
5. Механізм реалізації громадянами права на доступ до інформації.

6. Контроль за забезпеченням доступу до інформації.
7. Особливості доступу до інформації про діяльність Верховної Ради України, Президента України, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування
8. Правове регулювання відносин щодо забезпечення доступу до судових рішень (рішень, судових наказів, постанов, вироків, ухвал), ухвалених судами загальної юрисдикції, та ведення Єдиного державного реєстру судових рішень.
9. Захист інтересів держави та національного телерадіовиробництва.
10. Заснування телерадіоорганізацій.
11. Захист суспільної моралі та забезпечення прав неповнолітніх і юнацтва.
12. Міжнародне співробітництво телерадіоорганізацій.
13. Діяльність представників зарубіжних телерадіоорганізацій на території України.
14. Контроль та нагляд за дотриманням законодавства телерадіоорганізаціями і провайдерами програмної послуги.
15. Організаційні засади кінематографії, створення і розповсюдження фільмів.

### **5.1.2. Теми курсових робіт**

Немає

### **5.1.3. Теми наукових робіт**

Немає

## **6. Методи навчання**

Лекційні заняття проводяться із застосуванням мультимедійних матеріалів.

Семінари та практичні заняття передбачають теоретичний розгляд матеріалів, проведення тестів та вирішення практичних завдань тощо.

## **7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль**

### **Контрольні питання, що виносяться на екзамен:**

1. Інформаційне право України як галузь права. Предмет та метод інформаційного права
2. Принципи інформаційного права
3. Система інформаційного права
4. Співвідношення інформаційного права з іншими галузями права
5. Поняття, структура, особливості та види інформаційно-правових норм
6. Поняття та види джерел інформаційного права
7. Інформаційне законодавство і форми його систематизації
8. Поняття, особливості та види інформаційно-правових відносин
9. Поняття і види суб'єктів інформаційних правовідносин
10. Поняття інформаційної правосуб'єктності та інформаційно-правового статусу
11. Основи інформаційно-правового статусу громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства
12. Суб'єкти владних повноважень як суб'єкти інформаційно-правових відносин
13. Інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура, поняття та елементи.
14. Правові ознаки інформаційного суспільства, вироблені вітчизняною і міжнародною практикою.

15. Суб'єкти правовідносин, що виникають з приводу реалізації права на інформацію.

16. Гарантії та охорона права на інформацію.

17. Правові підстави відмови громадянам у доступі до інформації.

18. Види інформації

19. Джерела інформації.

20. Правове регулювання інформації про фізичну особу;

21. Правове регулювання інформації довідково-енциклопедичного характеру.

22. Правове регулювання інформації про стан довкілля (екологічна інформація).

23. Правове регулювання інформації про товар (роботу, послугу).

24. Правове регулювання науково-технічної інформації.

25. Правове регулювання податкової інформації.

26. Правове регулювання правової інформації.

27. Правове регулювання статистичної інформації.

28. Правове регулювання соціологічної інформації.

29. Масова інформація та її засоби. Інформаційна продукція та інформаційна послуга.

30. Структура національного телебачення і радіомовлення України.

31. Суб'єкти інформаційної діяльності в сфері телебачення і радіомовлення.

32. Юридична природа інформаційної безпеки та її місце в системі забезпечення національної безпеки.

33. Державний реєстр виробників, розповсюджувачів і демонстраторів фільмів. Прокатне посвідчення.

34. Напрями державної політики у сфері інформаційної безпеки України

35. Правовий статус суб'єктів відносин у сфері доступу до публічної інформації.

36. Реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом.

37. Правовий статус Книжкової палати України.

38. Державна підтримка книговидання.

39. Органи державної статистики України, їх повноваження.

40. Поняття доступу громадян до інформації, його зв'язок з інститутом свободи слова

41. Національне законодавство, що гарантує право громадян на доступ до інформації

42. Міжнародно-правові гарантії реалізації права громадян на інформацію та на доступ до інформації

43. Особливості створення і поширення продукції інформаційного агентства.

44. Правовий статус видавця і розповсюджувача продукції друкованого засобу масової інформації.

45. Державна реєстрація друкованого засобу масової інформації.

46. Правове регулювання реклами на транспорті.

47. Правила розміщення реклами.

48. Особливості рекламування окремих видів товару (лікарських засобів, медичної техніки, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації; алкогольних напоїв та тютюнових виробів, зброї тощо).

49. Елементи системи архівних установ в Україні.

50. Загальні засади бібліотечної справи в Україні.

51. Система депозитарного зберігання бібліотечних фондів України.

52. Особливості користування бібліотекою вищого навчального закладу освіти.



53. Порядок доступу до архівних фондів та використання архівних документів
54. Правила користування архівними документами. Депоноване зберігання архівних документів.
55. Особливості доступу до інформації про діяльність Верховної Ради України, Президента України, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування
56. Правове регулювання відносин щодо забезпечення доступу до судових рішень (рішень, судових наказів, постанов, вироків, ухвал), ухвалених судами загальної юрисдикції, та ведення Єдиного державного реєстру судових рішень
57. Правове регулювання відносин, пов'язаних із захистом персональних даних
58. Використання персональних даних та підстави виникнення права на використання персональних даних
59. Збирання, накопичення, зберігання, поширення та знищення персональних даних
60. Порядок доступу до персональних даних, відстрочення або відмова у доступі до персональних даних
61. Напрями державного регулювання обігу інформаційної продукції, що негативно впливає на суспільну мораль
62. Нагляд і контроль у сфері захисту суспільної моралі
63. Статус Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі
64. Правове регулювання розповсюдження в Україні продукції сексуального чи еротичного характеру.
65. Відповідальність за порушення законодавства про захист суспільної моралі.
66. Поняття та загальна характеристика юридичної відповідальності в інформаційній сфері
67. Поняття інституту інтелектуальної власності в інформаційній сфері
68. Правове регулювання інформаційних відносин при створенні та розповсюдженні творів науки, літератури та мистецтва
69. Поняття преси, друкарських засобів масової інформації, видавничої діяльності.
70. Порядок створення і реєстрації установ преси і видавничої діяльності
71. Правове регулювання надання телекомунікаційних послуг
72. Права та обов'язки споживачів телекомунікаційних послуг
73. Нагляд за ринком телекомунікацій
74. Здійснення діяльності у сфері телекомунікацій
75. Поняття та засади формування і розподілу номерного ресурсу України
76. Правове регулювання відносин у сфері телебачення і радіомовлення
77. Структура національного телебачення і радіомовлення України
78. Заснування телерадіоорганізацій та вимоги до їх установчих і статутних документів
79. Поняття та порядок отримання ліцензії на мовлення
80. Права та обов'язки телерадіоорганізацій та їх працівників
81. Захист прав телеглядачів, радіослухачів
82. Державний контроль у сфері телебачення і радіомовлення
83. Система Суспільного телебачення і радіомовлення України
84. Правовий статус суб'єктів електронного документообігу.
85. Поняття, види, права та обов'язки користувачів радіочастотного ресурсу України

86. Органи державного управління у сфері користування радіочастотним ресурсом України та їх повноваження
87. Правове регулювання видавничої справи в Україні.
88. Організаційні засади кінематографії
89. Виробництво, розповсюдження, демонстрування та зберігання фільмів
90. Державна політика та фінансування кінематографії
91. Висвітлення діяльності органів державної влади й органів місцевого самоврядування засобами масової інформації
92. Акредитація журналістів, працівників засобів масової інформації
93. Особливості правового статусу журналіста
94. Рекламна діяльність в ЗМІ, як специфічна форма поширення інформації
95. Зміст, мета та основні завдання Національної програми інформатизації.
96. Основні напрямки та види інформаційної діяльності.
97. Правове регулювання відносин у сфері бібліотечної справи
98. Правове регулювання в сфері архівної справи та архівів
99. Державне управління архівною справою в Україні
100. Правове регулювання відносин у сфері державної статистики
101. Особливості інформаційних правовідносин, що виникають при створенні, розповсюдженні та використанні таємної інформації
102. Особливості інформаційних правовідносин, що виникають при створенні, розповсюдженні та використанні конфіденційної інформації
103. Особливості інформаційних правовідносин, що виникають при створенні, розповсюдженні та використанні службової інформації
104. Поняття науково-технічної інформації. Захист науково-технічної інформації.
105. Міжнародна співпраця в інформаційній сфері.

## **8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів**

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Контроль успішності освітньої діяльності здобувача вищої освіти в університеті поєднує контрольні заходи й аналітичну роботу. Освітні досягнення здобувача визначаються за допомогою контрольних заходів, передбачених робочим навчальним планом, з обов'язковим зарахуванням підсумкових оцінок за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та 12-бальною шкалою оцінювання.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

**Поточний контроль.** До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

**Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перекласти її.**

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна} \\ \text{кількість балів} \\ \text{(перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left( \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2 * 10$$

**Підсумковий контроль.** Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

**Підсумковий контроль (екзамен, залік)** оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт 10, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить 50.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів,

отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали за} \\ \text{поточний} \\ \text{семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{за попередній} \\ \text{семестр} \end{array} : 2$$

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (*робота на семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних заняттях, самостійна робота, виконання індивідуальних творчих завдань*) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, виконати практичне завдання тощо	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

## 9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ			
<p>Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (залік).</p> <p><i>Підсумкові бали навчальної дисципліни = Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем) + Кількість балів за підсумковим контролем</i></p>			
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якість виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимальною, робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний ЦІЛКОМ, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі вати завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не несуть істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчати навчальних завдань виконана, деякі з
65-69			

			виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи несформовані, частина передбачених програмою кавчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них: оцінена числом балів, близьким до мінімального, роботам що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20			
		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

## 10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

### Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про захист персональних даних : закон України від 1 черв. 2010 р. № 2297-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34. – Ст. 481. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
3. Про захист суспільної моралі : закон України від 20 листоп. 2003 р. № 1296-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 14. – Ст. 192. // URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1296-15>
4. Про інформаційні агентства : закон України від 28 лют. 1995 р. № 74/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 13. – Ст. 83. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр>
  5. Про інформацію : закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
  6. Про Концепцію Національної програми інформатизації : закон України від 4 лют. 1998 р. № 75/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27–28. – Ст. 182. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-вр>
  7. Про бібліотеки і бібліотечну справу : закон України від 27 січн. 1995 № 32/95-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 7. – ст.45. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр>
  8. Про Національний архівний фонд і архівні установи : закон України від 24 груд. 1993 № 3814-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – ст.86. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>
  9. Про науково-технічну інформацію: закон України від 25 червн. 1993 № 3322-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 33. – ст.345. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>
  10. Про державну таємницю : закон України від 21.01.1994 № 3855-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №16. – С. 93. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
  11. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : закон України від 05 лип. 1994 № 80/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 31. – ст.286. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр>
  12. Про рекламу : закон України від 3 лип. 1996 р. № 270/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 39. – Ст. 181. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр>
  13. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13 січ. 2011 р. № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
  14. Про Доктрину інформаційної безпеки України : Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017 // Урядовий кур'єр від 28.02.2017. № 38. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017>

#### **Рекомендована література:**

15. Інформаційне насильство та безпека: світоглядно-правові аспекти. Дзьобань О.П., Пилипчук В.Г. / За заг. ред. проф. В.Г. Пилипчука. – Харків: Майдан, 2011. – 244 с.
16. Марущак А. І. Інформаційне право України : підручник / А. І. Марущак. – К. : Дакор, 2011. – 456 с.
17. Інформаційна взаємодія у місцевому самоврядуванні: перспективи правового регулювання Дубняк М.В. : монографія – Київ: Видавничий дім «АртЕк». – 2019. – 190 с.
18. Основи інформаційного права України : навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. Рекомендовано МОН / Цимбалюк В. С., Павловський В. Д. – К., 2009. – 414 с.
19. Інформаційне право та інформаційне законодавство Брижко В.М., Фурашев В.М. : наукове видання. – (НДІП НАПрН України). Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 288 с.

20. Брижко В. М. Методологічні та правові засади упорядкування інформаційних відносин : монографія / Брижко Валерій Михайлович. – К. : ПанТОТ, 2009. – 415 с.
21. Горбулін В. П. Проблеми захисту інформаційного простору України : монографія / В. П. Горбулін, М. М. Биченок. – К. : Інтертехнологія, 2009. – 136 с.
22. Становлення і розвиток системи стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України / Пилипчук В. Г., Компанцева Л. Ф., Кудінов С. С., Доронін І. М., Дзьобань О. П., Акульшин О. В., Заруба О. Г.; за заг. ред. В. Г. Пилипчука: монографія – К. : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. – 272 с.
23. Кормич Б.А. Інформаційне право : підручник / Б.А. Кормич - Х. : БУРУН і К, 2011 . – 334 с.
24. Беляков К. І. Інформація в праві: теорія і практика : [монографія] / Беляков К. І. – К. : КВІЦ, 2006. – 116 с.

#### Допоміжна:

25. Панова І.В. Фактори, що впливають на утворення системи інформаційного права та формування її змісту // Інформація і право. 2018. № 3 (26). С. 9-15.
26. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики) : монографія / В. С. Цимбалюк. – К. : Освіта України, 2010. – 388 с.
27. Політанський В.С. Право на інформацію як фундаментальне право людини : монографія / В.С. Політанський - Харків : Право, 2017. - 207 с.

#### Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <https://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Судова влада України <https://court.gov.ua/>
4. Офіційний сайт МВС України [www.mvs.gov.ua](http://www.mvs.gov.ua).
5. Офіційний сайт Верховного Суду України <http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/>
6. Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ <http://univd.edu.ua/>
9. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленко <http://korolenko.kharkov.com/>
10. Юридична бібліотека <http://pravo.biz.ua/>
11. сайт Національного інституту стратегічних досліджень. – <http://www.niss.gov.ua>